

Лекція 2 Облікові принципи і практика ведення корпоративного обліку

В організації існує можливість максимально врахувати власну специфіку при розробці робочого плану рахунків, що, загалом, і передбачено Інструкцією щодо застосування Плану рахунків. Під час розробки єдиного робочого плану рахунків бухгалтеру або іншій особі, на яку, відповідно до законодавства України, покладена відповідальність за ведення бухгалтерського обліку, потрібно врахувати операції, які ведуться не лише на рівні материнської компанії, а й у дочірніх організаціях, а саме їх галузеві особливості, реальний майновий стан і зобов'язання, фінансові результати, забезпечення ефективного податкового регулювання, розмір дивідендів тощо.

Єдиний робочий план рахунків повинен бути побудований таким чином, щоб забезпечувати отримання необхідної фінансової та управлінської інформації по всіх компаніях холдингу. Крім того, субрахунки є рекомендаційною номенклатурою, і їх вибір при формуванні єдиної облікової політики холдингу можливий, виходячи з інформаційних потреб системи управління.

Проте, при формуванні єдиного робочого плану рахунків інтегрованої структури необхідно передбачати систему рахунків консолідованого обліку для формування в корпоративній групі показників синтетичного обліку.

Розроблювана система синтетичних рахунків консолідованого обліку має бути спрямована, передусім на збір інформації в межах холдингу за рахунками обліку витрат, розрахунками, продажу та інших доходів і витрат з материнською, дочірніми, асоційованими, спільно контрольованими та іншими організаціями в межах холдингу.

При розробці єдиного робочого плану рахунків інтегрованої бізнесструктури для цілей бухгалтерського, податкового і управлінського обліку необхідно вирішити комплекс проблем, у зв'язку з чим виникає потреба:

- передбачити достатність введених синтетичних рахунків і аналітичних позицій (включаючи субрахунки) для адекватного відображення господарських операцій і формування фінансової та управлінської звітності;

- визначити оптимальний варіант внесення змін до системи рахунків без кардинальної реорганізації всього єдиного робочого плану рахунків. Зміни можуть знадобитися при освоєнні нових видів діяльності, здійсненні операцій, які раніше не проводилися;

- враховувати специфіку діяльності та місце кожної організації в системі взаємопов'язаних компаній, а також необхідність відокремленого обліку операцій для всіх видів обліку й звітності;

- розробити самостійний документ комплексу єдиної облікової політики – журнал типових господарських операцій, заснований на єдиному (типовому) плані рахунків холдингу.

Важливим документом технічного аспекту єдиної облікової політики холдингу є положення з проведення інвентаризації та визначення принципів інвентаризаційного процесу.

Інвентаризація – це один з основних елементів системи внутрішнього фактичного контролю інтегрованої структури, за допомогою якого здійснюється виявлення фактичної наявності майна компаній; зіставлення фактичної наявності майна з даними бухгалтерського обліку; перевірка повноти відображення компаніями в обліку зобов'язань.

Порядок проведення інвентаризації майна та зобов'язань організації затверджують при формуванні облікової політики. У положенні ми пропонуємо також відобразити завдання й види інвентаризацій. Так, основними завданнями проведення інвентаризації компаніями холдингу є:

- визначення фактичної наявності майна в натуральному вираженні;
- визначення виробничих запасів у натуральному вираженні для встановлення фактичних витрат сировини й матеріалів на виробництво продукції (робіт, послуг) відповідно до галузевих особливостей;

- виявлення товарно-матеріальних цінностей, які повністю або частково втратили свою первинну якість, морально застаріли, з метою мінімізації залишків неліквідних товарів;

- виявлення наднормативних і невикористовуваних матеріальних цінностей для їх переоцінки з метою подальшої реалізації;

- контроль за збереженням матеріальних цінностей та грошових коштів;

- перевірка дотримання правил та умов зберігання матеріальних цінностей і грошових коштів, дотримання правил утримання та експлуатації обладнання та інших основних засобів з метою визначення ефективності їх використання;

- перевірка реальної вартості (оцінки) врахованих на балансі активів, фінансових зобов'язань.

Порядок і строки проведення інвентаризації в компаніях холдингу має визначатися відповідним положенням.

Терміни проведення та періодичність проведення інвентаризації встановлюється на основі внутрішніх потреб, але не рідше, ніж встановлено законодавством. Терміни проведення позапланових інвентаризацій встановлюють, виходячи з необхідності й ситуації, що склалася.